

**ВПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ О.А. ЗАХАРЕНКА ЩОДО РОДИННОГО
ВИХОВАННЯ В ПРАКТИКУ РОБОТИ ШКІЛ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Анотація. В даній статті вперше проаналізовано практичний аспект застосування ідей академіка-новатора О.А. Захаренка в площині родинного виховання. На основі конкретних прикладів шкіл Черкаської області показано позитивна роль їх впровадження в систему загальноосвітніх установ області.

Аннотация. В данной статье впервые проанализирован практический аспект применения идей академика-новатора А.А. Захаренка в плоскости семейного воспитания. На основании конкретных примеров школ Черкасской области показана положительная роль их внедрения в систему общеобразовательных учреждений области.

Annotation. In the article author for the first time analyzes the practical usage of pedagogue-innovator O.A. Zakharenkos ideas in the field of family education. On particular examples of Cherkassy regions schools it is shown a positive role of their inculcation in the system of general education establishments in the region.

Серед важливих напрямів розвитку педагогічної науки слід назвати вивчення, узагальнення і впровадження в практику роботи сучасних шкіл передового педагогічного досвіду. Особливу значимість в цьому контексті мають теоретичні положення і практичний досвід Народного вчителя, академіка О. Захаренка, що ввібрав в себе традиції вітчизняної і світової педагогіки.

Виступаючи на шпальтах газети „Освіта України”, Міністр освіти і науки України С. Ніколаєнко високо оцінив внесок педагога і його сподвижників в розвиток педагогічної науки і практики шкільного життя. Людство, на його думку, має зосередити всі свої зусилля і ресурси на вихованні дітей, на прискореному розвитку школи, педагогіки загалом, віддати для вчителів кращий людський ресурс, проголосити виховання найголовнішою справою на землі. Про це протягом усієї своєї діяльності ратував О. Захаренко. Саме тому „за цей рік освітянська громада й усе суспільство зможуть заглибитися в його творчу спадщину, ознайомитися з досвідом, належно оцінити та подбати про його широке впровадження в масову практику” [1,5].

Сорок два роки педагогічної праці, пошуків і роздумів дали можливість О. Захаренку узагальнити досвід навчально-виховної роботи і написати книги: „Школа над Росією” [2], „Становлення громадянина”[3], „210 шкільних лінійок”[4], „Енциклопедія шкільного роду”, „Слово до нащадків”[6]. Цей досвід має велике значення для теорії і практики навчання і виховання підростаючого покоління в сучасній школі.

Та все ж досвід видатного педагога, зокрема і в родинному вихованні, ще недостатню використовується в практичній діяльності вчителів, вихователів і батьків. Фактично робота по дослідженню та науковому узагальненню творчого спадку О. Захаренка знаходиться в початковій стадії.

Дослідження діяльності шкіл показало, що багато педагогічних колективів Черкаської області проводять успішну роботу по вивченню педагогічного спадку О. Захаренка, удосконаленню на його основі родинного виховання.

Педагогічні надбання О. Захаренка завжди були взірцем думки і дії, предметом для творчого осмислення і втілення в практику кожного шкільного колективу Корсунь-Шевченківського району.

Починаючи з 2005 року, педагогічні колективи основним напрямом діяльності визначили впровадження у навчально-виховний процес педагогіки добротворення, розробленої сахнівськими вчителями. Так 2005-2006 навчальний рік у районі був оголошений роком виховання громадянина-добротворця. Протягом навчального року у кожному колективі були проведені засідання педагогічних рад, органів учнівського самоврядування, батьківські збори, на яких проаналізовано стан роботи та накреслені перспективи через призму Захаренківської педагогіки добротворення. В районі почався рух за:

- створення належних умов для навчання і розвитку школярів: обладнання кабінетів, кімнат для гурткової та позакласної роботи, спортивно-оздоровчих майданчиків, зон трудового загартування і відпочинку, „зелених” класів;

- формування у дітей необхідності постійної турботи про людей похилого віку, ветеранів війни та праці, активізацію діяльності волонтерських загонів, тимурівських команд по наданню допомоги самотнім пристарілим громадянам;

- підтримку й розвиток творчих обдарувань учнівської молоді (випуск шкільних багатотиражок, створення театральних груп, проведення мистецьких конкурсів, фестивалів).

2006-2007 навчальний рік в районі також оголошений роком втілення ідей О. Захаренка. Протягом року в школах проведені години спілкування по вивченню і осмисленню спадщини академіка, шкільні науково-практичні конференції та педагогічні читання за книгами Народного вчителя, декади вшанування, допомоги ветеранам війни та праці, самотнім літнім громадянам, продовжена робота по озелененню шкільних садів, закладка дендропарків та садів, оформлення полян та клумб з лікарськими рослинами.

Педагогічні колективи розуміють, що виховний потенціал школи стає значно багатшим, якщо у змісті навчально-виховного процесу використовуються надбання культури народу. Використання „родинного потенціалу” для формування патріотичних і громадянських почуттів, що було визначальним у діяльності О. Захаренка, здійснюється у Стецівській школі Звенигородського району. Тут діють різновікові фольклорні ансамблі, хор „Родина”, колектив дослідників фольклору „Співуча левада”. Діти разом з батьками на заняттях гуртків опановують таємниці прадідівських ремесел: ткацтва, гончарства, писанкарства, брилярства. Школярі Вікненської школи Катеринопільського району вивчають та створюють літопис історії села, вивчають і використовують фольклор сільських родин. За зразком створення родинних куточків сахнівського шкільного дендропарку у загальноосвітній школі с. Ірдинь Черкаського району проводяться акції „Посади дерево”, систематично вивчаються традиції побуту українського народу. Тільки покоління сформоване на духовних надбаннях предків, на думку педагогічного колективу Шевченківської школи мистецтв Звенигородського району, спроможне утверджувати нову духовність, творити нові культурні цінності, продовжувати розвивати культурно-історичні цінності, – все, за що ратував академік із Сахнівки. Тут організовано хор старшокласників, ансамбль хлопчиків „Королівські козаки”, ансамбль дівчаток „Чарівничка”, хореографічний колектив „Зорепад”, клуби юних журналістів та дипломатів. Систематична робота по вивченню традицій українського народу у поєднанні з вихованням до старших допомагає закласти життєдайне підґрунтя на майбутнє шляхетне життя.

В Ковалиській, Миколаївській загальноосвітніх школах Смілянського району та Софіївській Черкаського району склалася така система роботи з батьками, в якій головною ланкою виступає глибоке вивчення домашніх умов кожної дитини. Перше знайомство із сім'ями майбутніх учнів починається задовго до початку навчання.

Великого значення колективи шкіл Носачівської Смілянського району, Чапаєвської та Підставської Золотоніського району, Тіньківської Чигиринського району, Звенигородської №1 надають спільній діяльності школи і родини в патріотичному вихованні підростаючого покоління. Керівники цих закладів, як і О. Захаренко, є прихильниками родинного виховання і намагаються будувати свою діяльність так, щоб школа і батьки завжди перебували у тісному зв'язку, щоб їх зусилля були направлені на виконання одного з важливіших завдань – виховання громадянськості.

Заслуговує на увагу робота Зарічанського навчально-виховного комплексу Корсунь-Шевченківського району (керівник закладу – випускник Сахнівської школи). Творчо використовуючи досвід сахнівських учителів, педколектив цього закладу організував роботу університету педагогічних знань для батьків. Кожне його заняття ретельно готується. В запрошенні вказується тема, місце проведення, час. Заняття присвячуються різним проблемам виховання.

В багатьох школах, де вивчався і впроваджувався досвід О. Захаренка, суттєво підвищився рівень вихованості дітей, зменшилась кількість правопорушень, батьки стали бажаними гостями в шкільних стінах.

Помітні результати від впровадження сахнівського досвіду родинного виховання отримали в Черкаських спеціалізованих школах №13,28, в Лесківській, Дубіївській, Софіївській загальноосвітніх шкіл та Чорнявському навчально-виховного комплексі Черкаського району, в Селищанській, Стеблівській загальноосвітніх школах, Зарічанському, Гарбузинському, Черепинському, Кіровському, Завадівському, Моринському, Деренківцевському, Драбівському, Сидорівському, Комарівському навчально-виховних комплексах Корсунь-Шевченківського району, в Тарасівській, Стецівській, Шевченківській загальноосвітніх школах, Шевченківському, Водяницькому навчально-виховних комплексах, дошкільних навчальних закладах №4, 9 Звенигородського району, більшості навчально-виховних закладах Драбівського району.

Для прикладу можна проаналізувати роботу по вивченню та творчому використанню ідей і досвіду педагога-новатора в Селищанській ЗОШ Корсунь-Шевченківського району.

Приступаючи до роботи із педагогічною спадщиною О. Захаренка з проблем родинного виховання, педагогічний колектив Селищанської ЗОШ проаналізував свою практичну діяльність в контексті запропонованих рекомендацій і накреслив наступні завдання:

- спрямувати виховний процес на створення системи родинного виховання;
- запропонувати педагогам і батькам удосконалювати методи виховання, творчо використовувати при цьому надбання Сахнівської школи;
- запровадити в школі та серед батьків Захаренківську педагогіку конкретної мети;
- ознайомити педагогів та батьків із методами і формами виховного впливу, розробленими О. Захаренком, та використовувати їх у повсякденному житті.

Ініціатором по вивченню та впровадженню в практику роботи школи ідей О. Захаренка з родинного виховання була її директор Т. Степаненко, колишня випускниця Сахнівської середньої школи, яка не лише теоретично, а й протягом свого шкільного навчання спостерігала роботу Сахнівського педколективу в дії та вчителі

школи М. Ксьяненко, В. Скрептії. Своїм досвідом роботи вони ділилися в колективі, на заняттях методичних об'єднань.

Результати роботи вчителів-ентузіастів переконали педколектив Селищанської ЗОШ, що вивчення педагогічного спадку О. Захаренка і творче впровадження його ідей в практику навчально-виховної роботи дало позитивні результати: підвився рівень знань і вихованості учнів, батьки почали цікавитися проблемами школи, допомагати їй, зменшилась кількість неблагополучних сімей, а, відповідно, „важких” дітей.

На підставі отриманих результатів ми можемо зробити висновок, що творче використання теоретичної спадщини і практичного досвіду О. Захаренка з питань родинного виховання збагачує практику роботи сучасної школи, дозволяє досягнути кращих результатів у вихованні підростаючого покоління, підготовці до майбутнього життя. Як показує дослідження, педагогічні ідеї О. Захаренка знаходять відгук в діяльності вчителів багатьох шкіл. Вивчаючи і узагальнюючи досвід шкіл, які творчо використовують ідеї педагога про родинне виховання, ми приходимо до висновку, що це приносить позитивні наслідки. Теоретична і практична діяльність О. Захаренка озброює нас живим досвідом виховання і навчання. Без сумніву, творче вивчення і застосування педагогічної спадщини академіка може сприяти вирішенню нагальних завдань, які стоять перед школою і родиною.

Література

1. Ніколаєнко С.М. Високе ім'я – вчитель // Освіта України. – 2007. – 30 січня.
2. Захаренко О.А., Мазурик С.М. Школа над Россю. – К.: Радянська школа, 1979. – 154 с.
3. Захаренко О.А., Мазурик С.М. Становлення громадянина. – К., 1976. – 29 с.
4. 210 шкільних лінійок. Загальношкільні лінійки, проведені в сільській школі протягом 1998-2000 року: Метод. посіб. / О.А. Захаренко, С.О. Захаренко. – Сахнівка: б.в., 2002. – 295 с.
5. Захаренко О.А. Слово до нащадків: Наук.-попул. видання / Упоряд. Н.М.Чепурна – К.: СПД Богданова А.М., 2006. – 216 с.

УДК 378.147

О.А. Іващенко

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КУРСАНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Анотація. У даній статті розглядаються оптимальні педагогічні умови підвищення якості професійної лінгвістичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МНС України в процесі вивчення іноземної мови.

Аннотация. В данной статье рассматриваются оптимальные педагогические условия повышения качества профессиональной лингвистической подготовки курсантов высших учебных заведений МВС Украины в процессе изучения иностранного языка.

Annotation. Optimum pedagogical conditions for raising the efficiency of professional linguistic training of cadets of high educational establishments of Ministry of Emergencies of Ukraine by means of foreign languages are described in the article.

Професійна підготовка фахівців для різних галузей народного господарства взагалі та для служби цивільного захисту МНС України зокрема є неповною без професійно